

Grøn omstilling

Rapportering af
klimaindsats 2024

Region Syddanmark

Indhold

Resume	Side 3
Introduktion til Grøn Omstilling 2024	Side 4
Energi	Side 6
Transport	Side 9
Direkte udledninger af klimagasser	Side 12
Fødevarer	Side 14
Affald	Side 16
Byggeri	Side 19
Lægemidler	Side 21
Kliniske og øvrige forbrugsvarer	Side 23
IT og medicoteknik	Side 26
Andet indkøb	Side 28
Konklusion	Side 29

Udgivelse:
Region Syddanmark,
Center for grøn omstilling
Damhaven 12, 7100 Vejle

Resume

Region Syddanmark udgiver årligt afrapportering på den grønne omstilling af regionens aktiviteter, herunder opfølgning på regionens delstrategier. Region Syddanmark har en ambitiøs målsætning om, at det samlede klimaaftryk skal reduceres med mindst 35 % inden 2030 ift. baselineåret 2020.

Denne rapport indeholder resultater fra regionens arbejde med energi, transport, direkte udledninger af klimagasser, fødevarer, affald, samt indkøb af varer og tjenesteydelser.

Resultaterne indikerer, at det generelt er gået frem på mange områder, herunder energi, transport, direkte udledninger fra klimagasser, fødevarer og affald. Dog er der stadig behov for at intensivere indsatsen på enkelte områder som energiforbruget, antallet af kørte kilometer for regionens egen bilflåde, samt forbruget af lattergas, hvis målene i delstrategierne skal nås.

For områderne byggeri, lægemidler, kliniske og øvrige forbrugsvarer samt IT og medicoteknik, er det generelt svært at sige noget præcist om udviklingen af klimabelastningen, fordi beregningerne er baseret på økonomiske enheder, der er forbundet med en del usikkerheder. Klimabelastningen for både byggeri samt IT og medicoteknik er steget lidt siden 2023, men er fortsat lavere end baselineåret 2020. Dette skyldes en øget investering i hhv. byggematerialer til Nyt OUH samt medicoteknisk udstyr. Klimabelastningen for lægemidler har generelt ligget stabilt siden 2020, mens klimabelastningen for kliniske og øvrige forbrugsvarer er faldet lidt.

Det samlede klimaaftryk fra Region Syddanmark er opgjort til 733.000 ton CO₂e i 2024. Sammenlignet med 2020 er klimaregnskabet for regionen således næsten 6,5 % lavere i 2024, svarende til ca. 51.000 ton CO₂e.

Introduktion til Grøn omstilling 2024

Denne rapport præsenterer resultaterne for regionens klimaaftryk for energi, transport, direkte udledning af klimagasser, fødevarer og affald, der alle bygger på et datagrundlag baseret på fysiske enheder, altså kWh, km og kg. Der præsenteres også resultater for regionens klimaaftryk for byggeri og vedligehold samt varer og tjenesteydelser, der alle bygger på et datagrundlag baseret på økonomiske enheder.

Baseline for Region Syddanmarks målsætning er sat til at være 2020. Dette skyldes, at 2020 er det tidligste år, hvor regionen kan indsamle data for indkøb og forbrug til beregning af regionens klimabelastning. 2020 var præget af Covid-19 pandemien, hvorfor der vil være nogle udsving i forbruget ift. andre år. Dette vil blive uddybet for de enkelte områder i denne rapport.

Som noget nyt i 2024 vil afrapporteringen for kliniske og øvrige forbrugsvarer blive suppleret med resultater af nogle af de mange grønne handlinger, der er iværksat de seneste år. Det er begrænset, hvor mange konkrete resultater, der på nuværende tidspunkt kan gøres op, hvorfor der i år fortsat tages udgangspunkt i de økonomiske beregninger. I takt med at datagrundlaget og monitoreringspraksissen for igangsatte handlinger bliver bedre, vil de få en større rolle i den årlige afrapportering for de økonomisk baserede udledninger.

Seks udvalgte delstrategier for grøn omstilling

Region Syddanmark ønsker at gå forrest og tage ansvar for at sætte fart på den grønne omstilling af det danske sundhedsvæsen. Siden reduktionsmålet på mindst 35 % blev vedtaget i 2022, har Region Syddanmark arbejdet aktivt for at sætte skub på den grønne omstilling i hele organisationen. For at opnå det samlede reduktionsmål på mindst 35 % er der blevet udarbejdet seks delstrategier, der er blevet politisk godkendt. De seks delstrategier kortlægger potentialet for at reducere klimaaftrykket for forskellige områder og er med til at sandsynliggøre, at det samlede reduktionsmål opnås.

Ud over de seks delstrategier har Region Syddanmark tre understøttende strategier for hhv. fødevarer, affald og indkøb.

Reduktionspotentialet for de forskellige delstrategier er illustreret i hvert afsnit, hvor der er tilføjet en søjle for 2030 i graferne. Dette illustrerer, hvordan udledningen for den pågældende aktivitet vil se ud i 2030, såfremt alle målene i den tilhørende delstrategi opnås.

Delstrategier

- Klimaoptimeret energiforbrug
- Energieffektiv og fossilfri kørsel og transport
- Bæredygtigt byggeri
- Kliniske og øvrige forbrugsvarer
- Lægemidler og medicinske gasser
- Medicoteknik og IT

Understøttende strategier

- **Principper og mål for bæredygtige fødevarerindkøb og måltider:** Indeholder mål og indsatser ift. at reducere klimabelastningen fra fødevarerforbruget i regionens kantiner.
- **Klimastrategi – Grøn Omstilling i Region Syddanmark:** Indeholder mål og indsatser på affaldsområdet ift. forbedre affaldshåndteringen og øge genanvendelsen .
- **Indkøbspolitik:** Indeholder guidelines for hvordan Region Syddanmark arbejder med bæredygtighed i indkøbssituationer ved bl.a. at stille krav til leverandørerne.

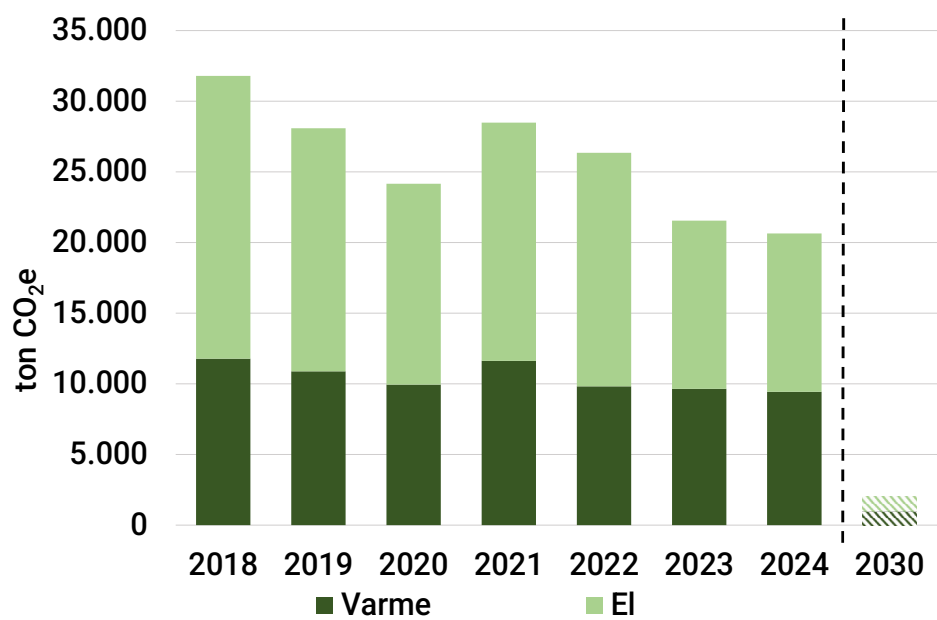
Energi

Klimaaftrykket for energi kommer som følge af regionens forbrug af elektricitet og fjernvarme samt et mindre forbrug af fossile brændsler til enkelte decentrale varmeanlæg på enhederne.

Det samlede klimaaftryk fra regionens energiforbrug i 2024 var på 20.091 ton CO₂e, hvilket svarer til en reduktion på 14 % i forhold til 2020. Den samlede udvikling i CO₂e-udledning fra Region Syddanmarks energiforbrug kan ses på Figur 1.

Udover udviklingen i klimaaftrykket for energi fra 2018 til 2024 er 2030 også medtaget i Figur 1. Klimaaftrykket for 2030 er baseret på målsætningerne i delstrategien "Klimaoptimeret energiforbrug", som blev godkendt af regionsrådet den 26. februar 2024. Region Syddanmarks delstrategi for Klimaoptimeret energiforbrug har bl.a. til mål, at regionens energiforbrug i 2030 udelukkende er baseret på grøn energi. Målsætningen svarer til en reduktion i udledningen i 2030 på ca. 22.000 tons CO₂e.

Figur 1 - Samlet klimaaftryk fra regionens energiforbrug i ton CO₂e

Det nationale energimix har en væsentlig betydning for CO₂e-udledningen fra regionens elforbrug. CO₂e-udledningen for det nationale forsyningsnet er faldet pr. kWh siden 2020. Dette fald i det nationale forsyningsnet samt reduktioner i fjernvarmeforsyningen er ansvarlig for ca. 80 % af den samlede reduktion inden for energi siden 2020. De resterende 20 % kommer fra regionens egen energiproduktionen fra solcelleanlæg samt en målrettet indsats for at reducere regionens energiforbrug.

CO₂e-udledningen fra regionens elforbrug var på 10.664 ton CO₂e i 2024, det svarer til et fald på cirka 20,5 % siden 2020. Dette skyldes i nogen grad regionens eget arbejde med at reducere elforbruget og øge solcelleproduktionen, men hovedsageligt at regionen køber det meste af sin el fra det nationale forsyningsnet, hvor strømmen er blevet grønnere.

Klimabelastningen forbundet med regionens varmemeforbrug var i 2024 på 9.427 ton CO₂e, hvilket er et fald på 5,2 % siden 2020. Varmeforbruget i Region Syddanmark er i meget høj grad dækket af fjernvarme, og kun 1 % af forbruget blev i 2024 dækket af fossile brændsler i form af olie og naturgas.

Fjernvarmeforsyningen har som mål at være fossilfri i 2030, hvilket på den lange bane vil betyde en reduktion i regionens CO₂e-udledning for forbruget af fjernvarme. Emissionsfaktorerne for fjernvarme har generelt været faldende gennem den seneste lange årrække, hvilket er med til at holde regionens udledninger fra varmemeforbruget lavt.

Energiforbrug

På Figur 2 ses det samlede energiforbrug for Region Syddanmark, som i 2024 var på 200 GWh, hvilket er en reduktion på 4 % sammenlignet med 2020. I delstrategien "Klimaoptimeret energiforbrug" er der vedtaget en målsætning om at reducere regionens energiforbrug med 10 % i 2030 ift. 2020 .

Elforbruget i Region Syddanmark var i 2024 på knap 92 GWh, hvilket er et fald på 1,7 % siden 2020. Dette til trods for at regionen i samme periode har arbejdet aktivt med digitalisering og elektrificering for at sikre et effektivt sygehusvæsen, hvilket alt andet lige vil betyde et øget elforbrug.

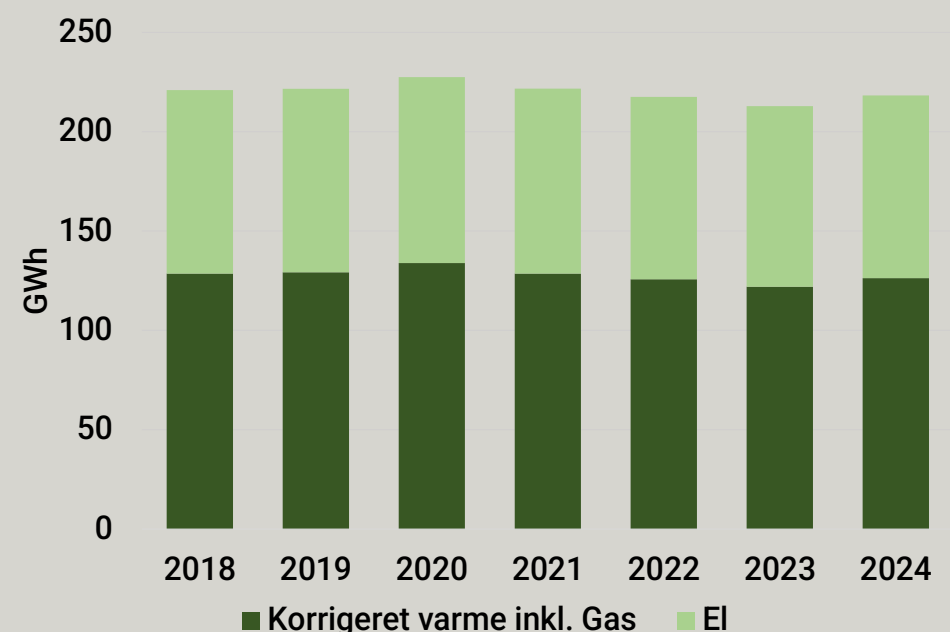
Regionens varmemeforbrug var på 108 GWh i 2024, hvilket er et fald på 5,9 % sammenlignet med 2020. Varmeforbruget afhænger i høj grad af, hvordan vejret har været det pågældende år, hvilket kan gøre det svært at sammenligne det direkte forbrug på tværs af årene. Årene 2021, -22 og -23 var koldere end 2020, hvilket betød et øget behov for opvarmning af regionens ejendomme, mens 2024 temperaturmæssigt var sammenligneligt med 2020. Varmeforbruget kan klimakorrigeres for at tage højde for varierende vejr- og temperaturforhold. Gøres dette for regionens varmemeforbrug, har det været faldende siden 2020 med en reduktion på 5,7 % i 2024 sammenlignet med 2020. I Figur 2 er varmemeforbruget klimakorrigeret for at kunne sammenligne år for år.

Klimaoptimeret energiforbrug - Målsætning B:

El- og varmemeforbruget er reduceret med 10% i 2030 i forhold til 2020, svarende til 23 GWh.

Resultat 2024:
4% reduktion svarende til ca. 8,4 GWh

Figur 2 - Samlet energiforbrug i GWh for Region Syddanmark

Efter klimakorrigeringen er varmemeforbruget en anelse højere end 2023 og 2022. En væsentlig årsag til denne ændring er, at der i både 2022 og 2023 var et ekstraordinært krav om at sænke indetemperaturen i dele af bygningsmassen til 19°C for at kunne håndtere den energikrise, der på daværende tidspunkt var en trussel for samfundet. I 2024 var dette ikke længere gældende, men der er fortsat et stort fokus på at bibeholde de gode initiativer og tekniske løsninger, hvor det er muligt, og det er derfor væsentligt at se, at varmemeforbruget i 2024 er på niveau med 2022.

Forbruget af naturgas i Region Syddanmark har været faldende siden 2020 og var næsten 70 % lavere i 2024 sammenlignet med 2020. Samtidig er forbruget af olie til opvarmning faldet med 90 % i perioden. Regionen er i gang med at udfase de fossile brændsler olie og naturgas helt i både varme- og procesenergiforsyningen, og en betydelig del af disse projekter blev implementeret i løbet af 2023 og 2024, hvilket er den primære årsag til det stærkt reducerede forbrug.

Region Syddanmarks energiproduktion fra solceller

I 2024 producerede regionens solcelleanlæg omkring 4,5 GWh, hvilket svarer til 5 % af regionens eget elforbrug. Energien, der produceres fra regionens solceller, erstatter el fra forsyningsnettet, der har et højere klimaaftryk pr. kWh. Regionens solceller bidrog således til en reduktion i udledningen på 543 ton CO₂e i 2024.

Produktionen fra regionens solcelleanlæg i 2024 er faldet med cirka 15 % sammenlignet med 2020. En væsentlig del af forklaringen på dette fald er, at der siden 2023 har været en fejl på regionens absolut største solcelleanlæg, som ligger ved det nye OUH. Denne fejl har krævet en ombygning af de tekniske anlæg og har derved medført, at der i 2024 er blevet produceret omkring 3,5 GWh mindre end forventet. Anlægget er i starten af 2025 igen begyndt at producere som forventet.

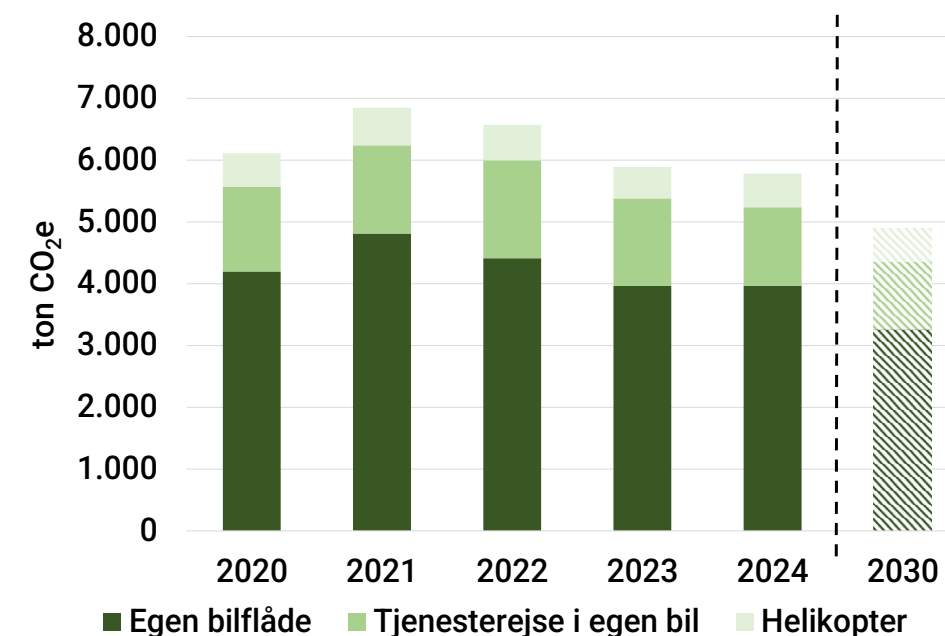
Det er politisk besluttet, at der skal opføres yderligere solceller på terrænet ved Nyt OUH. Der er i løbet af det seneste halvandet år udarbejdet lokalplan for området i samarbejde med Odense Kommune. Anlægget forventes opsat på et ca. 20.000 m² areal og forventes at gå i udbud i slutningen af 2025.

Transport

Region Syddanmarks klimaaftryk fra transport stammer primært fra kørsel i regionens egne køretøjer. Derudover er der en del tjenestekørsel i medarbejdernes egne biler samt transport af patienter med lægehelikopter til regionens sygehuse.

Det samlede klimaaftryk fra regionens transport i 2023 var på ca. 6.000 ton CO₂e, hvilket svarer til et fald på omkring 1,3 % siden 2020. Klimaaftrykket for transport har alle år siden 2020 ligget højere end baselineåret. Dette kan skyldes, at der generelt blev kørt mindre i 2020 grundet Covid-19 pandemien. År 2024 er første år, hvor klimaaftrykket fra transport ligger lavere end i baselineåret. Figur 3 viser fordelingen af CO₂e-udledningerne fra transport siden baselineåret.

Figur 3 - Klimabelastning fra transport

Ud over udviklingen i klimaaftrykket for transport fra 2020 til 2024 er 2030 også medtaget i Figur 3. Klimaaftrykket for 2030 er baseret på målsætningerne i delstrategien ”Effektiv og fossilfri kørsel og transport”, som blev godkendt af regionsrådet den 22. april 2024. Hvis alle målsætninger fra delstrategien indfries, vil klimaaftrykket fra transport reduceres med næsten 20 % sammenlignet med 2020.

Regionens egen bilflåde

En af målsætningerne i delstrategien er, at mere end 50 % af regionens bilflåde er fossilfri i 2030. Antallet af elbiler i Region Syddanmarks bilflåde er steget fra 42 i 2020 til 158 i 2024. Elbilerne udgør i dag cirka 23 % af regionens samlede bilflåde. I 2024 anskaffede regionen sig 44 nye køretøjer, hvoraf 32 er eldrevne. Lige som det var tilfældet i 2022 og 2023, var alle nye personbiler anskaffet i 2024 eldrevne.

Effektiv og fossilfri kørsel og transport - Målsætning A:

Mere end 50% af regionens bilflåde er fossilfri i 2030.

Resultat 2024:

23% af regionens samlede bilflåde er fossilfri

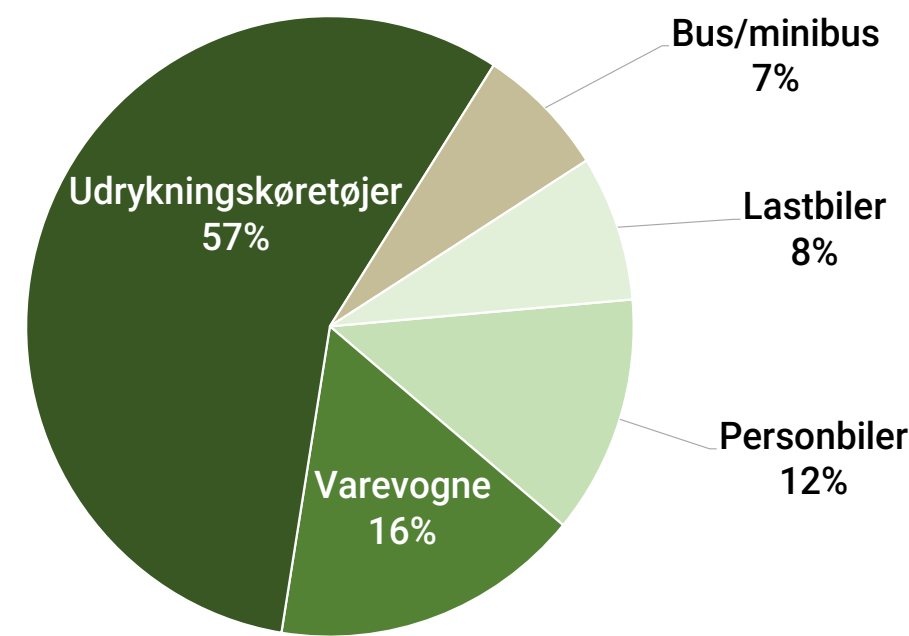
Den samlede CO2e-udledning fra regionens egne køretøjer kan ses fordelt på køretøjstyper i Figur 4. I 2024 var udledningen på 4.172 ton CO2e. Dette er et fald i forhold til baselineåret 2020, hvor udledningen var 4.197 ton CO2e. Faldet på ca. 0,6 % gør, at 2024 er første år, hvor klimaaftrykket fra regionens egen bilflåde ligger lavere end i baselineåret. Det er på trods af, at der er blevet kørt ca. 16 % flere kilometer i 2024 end i 2020.

Faldet skyldes primært, at der i 2024 er kørt omtrent 800 tusind færre kilometer i regionens udrykningskøretøjer, som står for langt størstedelen af klimaaftrykket for regionens egen bilflåde. For alle andre køretøjsgrupper er både antallet af kørte kilometer og klimaaftrykket steget.

Udrykningskørslen er den primære bidragsyder til regionens samlede klimaregnskab fra transport. I 2024 er der registreret 15 eldrevne køretøjer med en gyldig udrykningstilladelse i form af en række områdelederbiler og akutbiler, dette er 4 mere end sidste år.

Der arbejdes på at udvikle udrykningskøretøjer med fossilfrie drivmidler, der kan fungere i praksis, uden at det vil få negativ betydning for driftssikkerheden. Der etableres i disse år forsøgsprojekter både her og i andre regioner med akutbiler og ambulancer.

Figur 4 - Den samlede CO2e-udledning fra regionens egne køretøjer fordelt på køretøjstyper i 2024

Tjenestekørsel i medarbejdernes køretøjer

I 2024 var klimaaftrykket fra tjenesterejser i Region Syddanmark foretaget med medarbejdernes egne køretøjer på ca. 1.270 ton CO2e. Dette er et fald på omkring 7,5 % siden 2020, og 2024 er ligesom med regionens egen bilflåde første år, hvor klimaaftrykket er lavere end baselineåret.

Antallet af kørte kilometer er steget siden 2020, hvor det lå på ca. 6,3 mio. kørte kilometer. I 2022 var antallet af kørte kilometer helt oppe på 7,5 mio. km., men siden da er det lykkedes at reducere antallet af kørte kilometer, og i 2024 var antallet af kørte kilometer næsten helt nede på niveauet i 2020.

Grunden til at klimaaftrykket forbundet med tjenestekørsel i medarbejdernes egne køretøjer er faldet, på trods af at antallet af kørte kilometer ligger lidt højere end i 2024, skyldes bl.a., at både nye benzin og diesel biler kører længere pr. liter, men primært at andelen af elbiler generelt har været stigende i Danmark de seneste år.

Helikopterflyvning

I 2024 var udledningen forbundet med helikoptertransport til Region Syddanmarks hospitaler på 544 ton CO2e. Helikoptertransport varetages af Den Landsdækkende Akutlægehelikopterordning, der drives af de fem regioner i fællesskab. Antallet af årlige flyvetimer for Region Syddanmark svinger en del fra år til år og ligger generelt mellem 750-950. I år 2020 var antallet af årlige flyvetimer på 825 timer, og i 2024 var det på 831 timer. Klimaaftrykket forbundet med helikoptertransport har således ikke ændret sig signifikant siden baselineåret.

Direkte udledninger af klimagasser

Direkte udledninger af klimagasser dækker over de gasser, der bruges på klinikkerne, og som udledes direkte i atmosfæren under brug. Dette gælder for anæstesi- og lattergasser samt kølemidler.

Det samlede klimaaftryk fra regionens direkte udledninger af klimagasser i 2024 var på 2.900 ton CO₂e, hvilket svarer til et fald på 16 % i forhold til 2020 og hele 26 % i forhold til 2023. Figur 5 viser udviklingen i klimaaftrykket forbundet med forbruget af gasser.

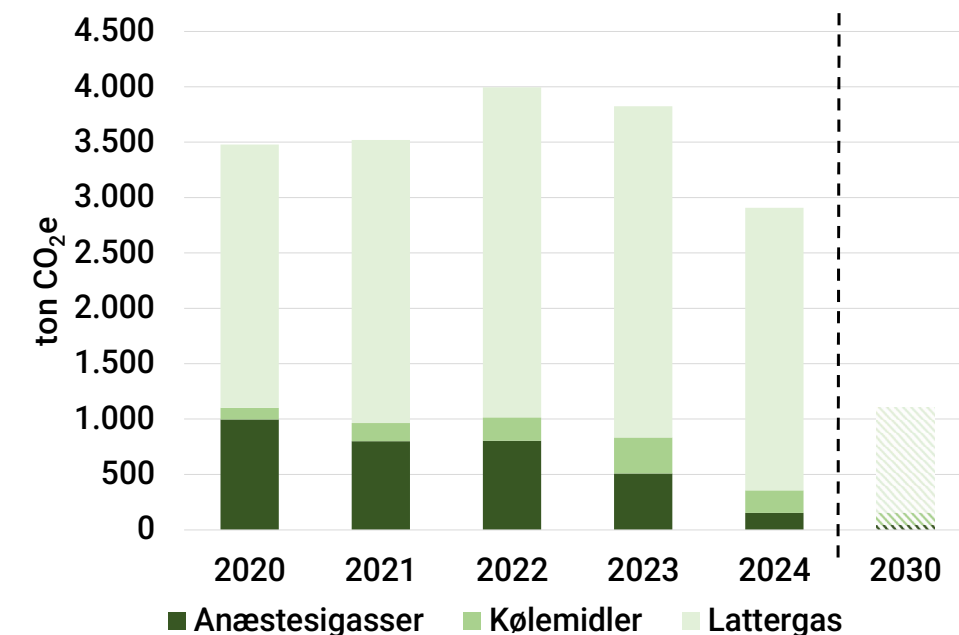
Udover udviklingen i klimaaftrykket for direkte udledning fra forbruget af klimagasser fra 2020 til 2024, er 2030 også medtaget i Figur 5. Klimaaftrykket for 2030 er baseret på målsætningerne i delstrategien "Lægemidler og farmaceutiske produkter", som blev godkendt af regionsrådet den 24. marts 2025. Hvis alle målsætninger fra delstrategien indfries, vil klimaaftrykket fra medicinske gasser og kølemidler reduceres med næsten 70 % sammenlignet med 2020.

Forbruget af desfluran er i 2024 reduceret med over 90 % siden baselineåret og i slutningen af 2024 var gassen helt udfaset i klinikkerne. I stedet anvendes anæstesigassen Sevofluran, der har et klimaaftryk, der er 20 gange lavere end Desfluran. På trods af, at regionen har omlagt størstedelen af forbruget af desfluran til sevofluran, har forbruget af sevofluran været nogenlunde stabilt de seneste år, og ligger endda 20 % lavere i 2024 end i 2020.

Forbruget af lattergas er den primære bidragsyder til klimaaftrykket for Region Syddanmarks direkte udledninger af klimagasser og står for 88 % af den samlede udledning i denne kategori. Forbruget af lattergas er faldet med 15 % i 2024 sammenlignet med 2023, men ligger dog stadig 7 % højere end i baselineåret. Regionsrådet i Region Syddanmark har godkendt tre lattergas destructorer i 2024, som skal installeres på Esbjerg Sygehus, Kolding Sygehus og OUH/Nyt OUH. De tre lattergas destructorer vil bidrage væsentligt til at reducere klimaaftrykket fra lattergas.

Klimaaftrykket for det samlede forbrug af medicinske gasser, både anæstesigasser og lattergas, er faldet med 20 % svarende 670 ton CO₂e. Dette er på trods af, at det samlede forbrug af medicinske gasser er steget siden 2020. Reduktionen af CO₂e-belastningen skal derfor primært forklares med reduktionen i forbruget af desfluran.

Figur 5 - Udvikling i klimaaftrykket fra forbruget af klimagasser

Klimaaftrykket fra kølemidler svinger en del hen over årene, hvilket kan skyldes, at anlæggene er blevet ældre og dermed mindre effektive, og at der derfor oftere opstår små lækager fra eksempelvis utætte ventiler. Klimaaftrykket fra kølemidler er faldet med 37 % i 2024 sammenlignet med 2023, men er dog stadig dobbelt så højt som i baselineåret.

Når OUH flytter over på Nyt OUH vil forbruget af kølemidler og dermed klimabelastningen herfra forventeligt falde, da de ældre anlæg på OUH vil udgå og erstattes af et nyere system i de nye bygninger. Systemet forventes at være mere effektivt samt køre på naturlige kølemidler, som har en lavere klimabelastning.

Bæredygtige lægemidler - Målsætning A:

Belastning fra medicinske gasser er reduceret med mindst 70% i 2030

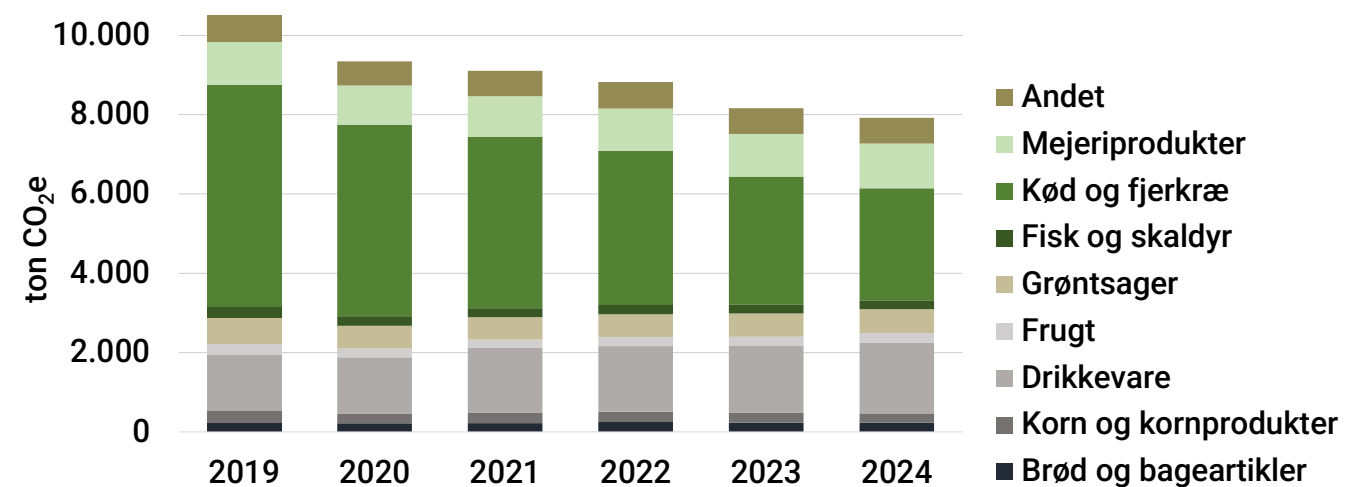
Resultat 2024:
20% reduktion svarende til 670 ton CO₂e

Fødevarer

Klimaaftrykket fra fødevarer dækker over regionens indkøb af fødevarer inkl. frugtordninger, snacks og drikkevarer i forbindelse med forplejning til patienter, ansatte og besøgende.

Det samlede klimaaftryk fra regionens fødevarerforbrug i 2024 var på 7.830 ton CO₂e, hvilket er en reduktion på 13,5 % i forhold til 2020¹. Reduktionen skal ses i sammenhæng med, at det samlede fødevarerforbrug i kg for hele regionen er steget med omkring 10,5 %. Dette skyldes, at selvom indkøbet af fødevarer generelt har været stigende, er det lykkedes at omlægge forbruget til fødevarer med en lavere klimabelastning.

Figur 6 - Klimabelastningen fra regionens fødevarerforbrug

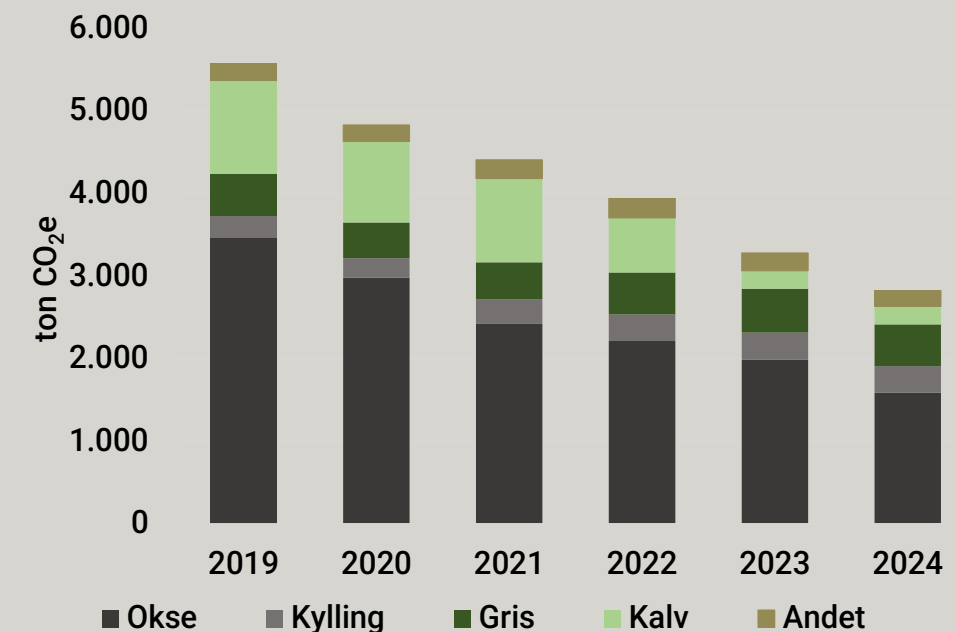

¹ Fødevareberegningerne er baseret på Den Store Klimadatabase fra Concito. Tallene for 2024 er baseret på version 1.2, i stedet for version 1.1 som i 2023. Opdateringen indebærer, at fødevarernes klimaaftryk i gennemsnit er steget. Tallene er opdateret bagudrettet, således, at klimaaftrykket for fødevarer i 2020 er genberegnet til at være 9.249 ton CO₂e, hvilket er en stigning på 9,8 % ift. den tidligere baseline.

Klimabelastningen forbundet med fødevarerforbruget i Region Syddanmark har generelt været faldende siden 2020. Dette skyldes især forbruget af kød og fjerkræ, hvor klimaaftrykket er reduceret med 42 % siden 2020, dette er afspejlet på Figur 6. Nogle af de kategorier, der trækker i den modsatte retning, er Mejeriprodukter og drikkevarer, der er steget med hhv. 14 % og 26 % i 2024 sammenlignet med baselineåret. Kategorien "Andet" består af smagsgivere, krydderier, nødder, frø, planteprodukter, færdigprodukter samt slik og andre sukkervarer.

Hvis man alene kigger på sygehuskøkkenernes ansvarsområde, hvor der særligt aktivt arbejdes med at nedbringe klimabelastningen og omlægge forbruget til mere bæredygtige produkter og fødevarer, er der reduceret med hele 30 % siden baselineåret (dette er ekskl. drikkevarer, samt frugt, kaffe og snacks, der leveres direkte til afdelingerne).

Figur 7 - Klimabelastning fra forbruget af kød og fjerkræ

På Figur 7 kan det ses, at klimaaftrykket for kød og fjerkræ har været faldende siden 2020, især forbruget af oksekød og kalvekød er faldet, hvorimod forbruget af kyllingekød og grisekød er steget en smule siden 2020. Reduktionen på 42 % fra regionens forbrug af kød og fjerkræ, skyldes derfor både en reduktion af forbruget af kød, men også en omlægning til kødtyper med en lavere klimabelastning. Kategorien "andet" består bl.a. af kød fra and, gås, lam, kalkun mm. Samlet set står reduktionen i klimabelastningen fra forbruget af kød og fjerkræ for en reduktion på ca. 2.000 ton CO₂e fra 2020 til 2024, heraf kommer 1.400 ton CO₂e alene fra forbruget af oksekød.

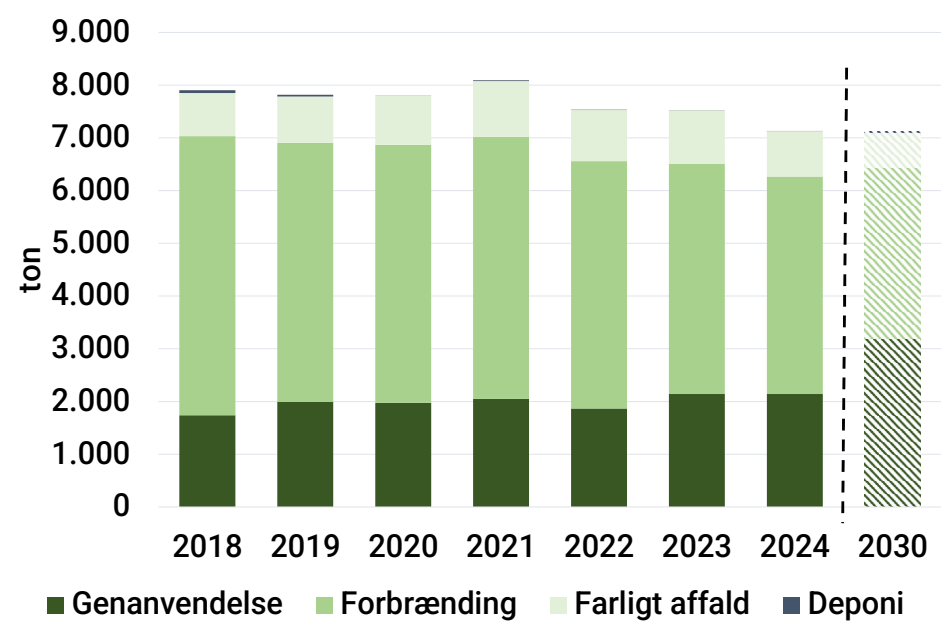
Affald

Regionsrådet har fastlagt en målsætning på affaldsområdet på 10 % reduktion i affaldsmængden i 2030 sammenlignet med 2018 samt 45 % genanvendelse i 2030 ift. 2018.

I 2024 er affaldsmængden faldet med 9,8 % siden 2018 svarende til ca. 774 ton og en reduktion på næsten 5 % sammenlignet med året før. Regionen er således meget tæt på målsætningen om en affaldsreduktion på 10 % i 2030, sammenlignet med 2020. Med den samlede affaldsmængde i 2024, mangler regionen kun en reduktion på yderligere 16 ton affald.

På Figur 8 kan udviklingen i den samlede affaldsmængde i ton ses. Den opgjorte affaldsmængde er eksklusiv socialområdet, da der på nuværende tidspunkt ikke er data tilgængelig for affaldsområdet her. Det er særligt inden for affald til forbrænding, hvor der er sket en reduktion i affaldsmængden. Samtidig med dette er mængden af farligt affald steget siden 2018.

Figur 8 - Samlet affaldsmængde over tid (ton)

Det farlige affald som produceres i regionen består af klinisk risikoaffald, vævsaffald, cytostatika, kemikalier fra bl.a. laboratorieområdet, lyskilder, m.fl. Langt størstedelen af regionens farlige affald er affald bestående af klinisk risikoaffald, vævsaffald og cytostatika (ca. 90 %). Denne type farlig affald bliver behandlet ved særlige forbrændingsanlæg, hvor temperaturen og dermed klimabelastningen er højere end ved almindelige forbrændingsanlæg.

Mængden af genanvendt affald har generelt været stigende siden 2018 samtidig med, at den samlede mængde affald generelt har været faldende. Det betyder, at Region Syddanmark har bevæget sig fra en genanvendelsesprocent på 22 % i 2018 til 30 % i 2024.

Særligt omkring kassation af værnemidler

På baggrund af Covid-19 pandemien, er der blevet lavet en aftale om, at alle regioner skal have et lager af forskellige værnemidler liggende i tilfælde af, at noget lignende skulle ske igen. Det lager skal kunne dække mellem 2-6 måneders forbrug alt efter hvilket produkt, der er tale om. Det drejer sig eksempelvis om produkter som handsker, mundbind, kitler mm. Eftersom der ikke har været et lige så stort forbrug af værnemidler de seneste par år, er en stor del af produkterne på lageret udløbet, hvorefter de er blevet smidt ud. Dette er ikke tidligere blevet taget med i afrapporteringen for grøn omstilling.

Tabel 1 - Kassation af værnemidler fra Region Syddanmarks lager i 2023 og 2024

(tusind stks)	2023	2024
Mundbind*		2.500
Undersøgelseshandsker	50	833
Desinfektion	199	5
FFP3	101	
Kitler	26	103
Visir	90	8
Diverse	6	1.102

Kategorien diverse består bl.a. af forskellige typer Covid-19 test samt huer og pipetter mm.

I 2024 har regionen således smidt 4,5 mio. stks forskellige produkter til forbrænding, der udelukkende har ligget på et lager, indtil udløbsdatoen er blevet overskredet. Hvorefter der skal købes nye produkter ind, således at lageret opretholder sin størrelse. Det er tidligere blevet undersøgt, hvorvidt det er muligt at nyttegøre affaldet på anden vis end forbrænding, men det har ikke været muligt.

For at forsøge at minimere spildet af værnemidler fra lageret, bliver der aktivt arbejdet med at forlænge levetiden for forskellige produkter. Især for kitler er det lykkedes at forlænge levetiden. Der er yderligere over 200.000 kitler, der skulle have være sendt til forbrænding i 2024, men som er blevet levetidsforlænget til august 2025, hvor der skal tages stilling til, om kitlerne kan levetidsforlænges yderligere. Der arbejdes på, om der er andre af produkterne, der på samme måde kan levetidsforlænges.

Beregninger

Følgende afsnit; Byggeri, Lægemidler, Kliniske og øvrige forbrugsvarer, IT og medicoteknik, samt andet, er beregnet på baggrund af økonomiske data og emissionsfaktorer fra databasen EXIOBASE. Dette er den mest anvendte metode til at udarbejde klimaregnskaber på, både nationalt og internationalt, hvor der ikke findes et bedre datagrundlag. Beregningerne følger internationale standarder for udarbejdelse af klimaregnskaber.

Økonomisk funderede klimaberegninger er forbundet med en lang række usikkerheder, grundet bl.a. udsving i priser, budgetter, inflation mm. Ifølge standarderne kan denne form for beregninger bruges til at give en indikation af, hvad de tunge poster i en virksomheds klimaregnskab er, men de kan ikke bruges til at måle og demonstrere resultater fra reduktionsindsatser.

Grundet usikkerhederne forventes det, at de økonomiske beregninger kan og vil svinge en del fra år til år. Det vil sige, at udsving i klimaaftrykket ikke nødvendigvis skyldes et udsving i forbruget. Resultaterne fra følgende afsnit kan derfor anses som et tilnærmet mål for, hvordan det går med udviklingen af klimabelastningen for Region Syddanmark, men skal ses i sammenhæng med alle de konkrete indsatser der bliver sat i gang ude på sygehusene. Der arbejdes på at indsætte handlingsbaseret beregninger i afrapporteringen, så der kan gives et mere nuanceret billede af, hvordan arbejdet med at reducere regionens klimaaftryk, skrider frem.

Byggeri

Klimabelastningen fra byggeri og vedligehold dækker over de udgifter, der er forbundet med nybyggeri og anlæg samt renoveringer og vedligehold af eksisterende bygninger. I baselineåret var klimaaftrykket fra byggeri og vedligehold på omkring 162.000 ton CO₂e, hvilket svarede til omkring 20 % af regionens samlede klimaaftryk. Det samlede klimaaftryk fra regionens forbrug inden for byggeri og vedligehold i 2024 var på ca. 121.000 ton CO₂e. Klimaaftrykket for byggeri og vedligehold i 2024 er således mere end 25% lavere end i 2020.

Bæredygtigt byggeri - Målsætning A:

Nedbringe CO₂-udledningen fra opførelse og drift af nye bygninger og omfattende renoveringer i Region Syddanmark med 75% i 2030 i forhold til 2020.

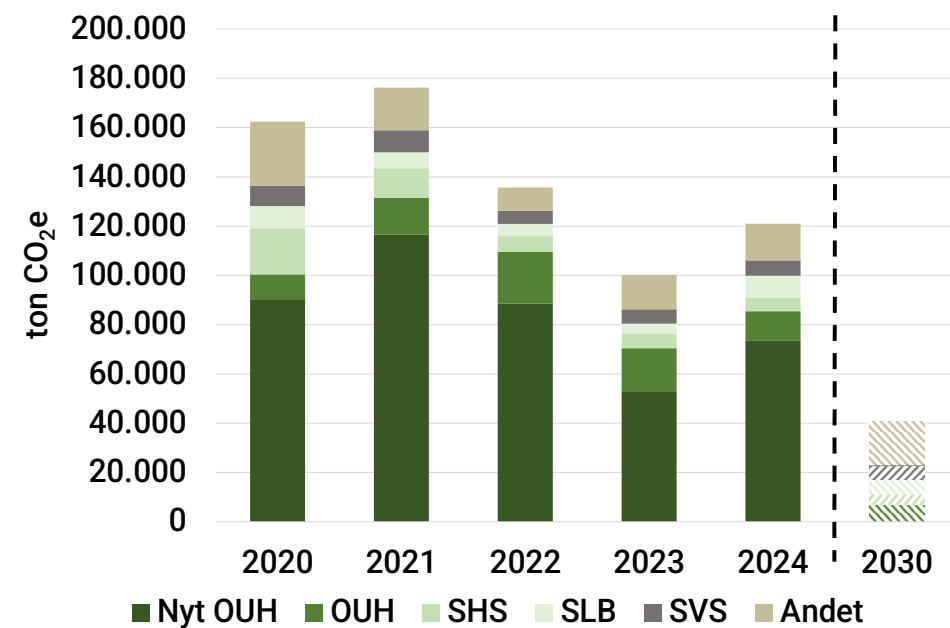
Det beregnede klimaaftryk fra byggeri har været faldende siden 2021, da der generelt er blevet bygget mindre. Dog er tallet steget igen i 2024 med 20.000 ton CO₂e siden 2023.

Figur 9 viser klimabelastningen for byggeri og vedligehold over tid, fordelt på de forskellige enheder².

I 2020 havde Region Syddanmark gang i to store kvalitetfundsbyggerier, hhv. Nyt OUH og en udbygning af Sygehus Sønderjylland i Aabenraa. Udbygningen af Sygehus Sønderjylland blev færdiggjort i 2021, hvilket afspejles i udviklingen af klimaaftrykket for byggeri for SHS, jf. Figur 9. En af de helt store årsager til, at klimaregnskabet for 2024 er højere end i 2023, er, at der er brugt omkring 300 millioner kroner mere på Nyt OUH i 2024 sammenlignet med 2023. Nyt OUH forventes at være helt færdigbygget i 2027, og klimaaftrykket forbundet dermed forventes derfor at gå i nul derefter.

²Til beregningerne for byggeri er der primært blevet anvendt EXIOBASE kategorien "Construction Work", og den gennemsnitlige CO₂-udledning pr. krone for den branche. Derudover har der været en høj inflation siden 2020, hvilket der er forsøgt at kompensere for, ved at bruge varespecifikke værdier til inflationskorrigeret.

Figur 9 - Klimabelastningen for byggeri og vedligehold over tid, fordelt på de forskellige enheder

2030-tallet i Figur 9 afspejler målsætningen i delstrategien for bæredygtig byggeri. Den er baseret på, at alle kvalitetfundsbyggerierne er gået i nul, og at det resterende byggeri også vil have en mindre klimabelastning på baggrund af de tiltag, der er udpeget i delstrategien for bæredygtig byggeri. De tiltag er følgende:

1. Renovering frem for at bygge nyt
2. Arealoptimering
3. Cirkulære råstoffer i byggeri
4. Bæredygtighedskrav i byggesager
5. Miljøkrav/fossilfri byggeplads
6. Internationalt udsyn og partnerskaber

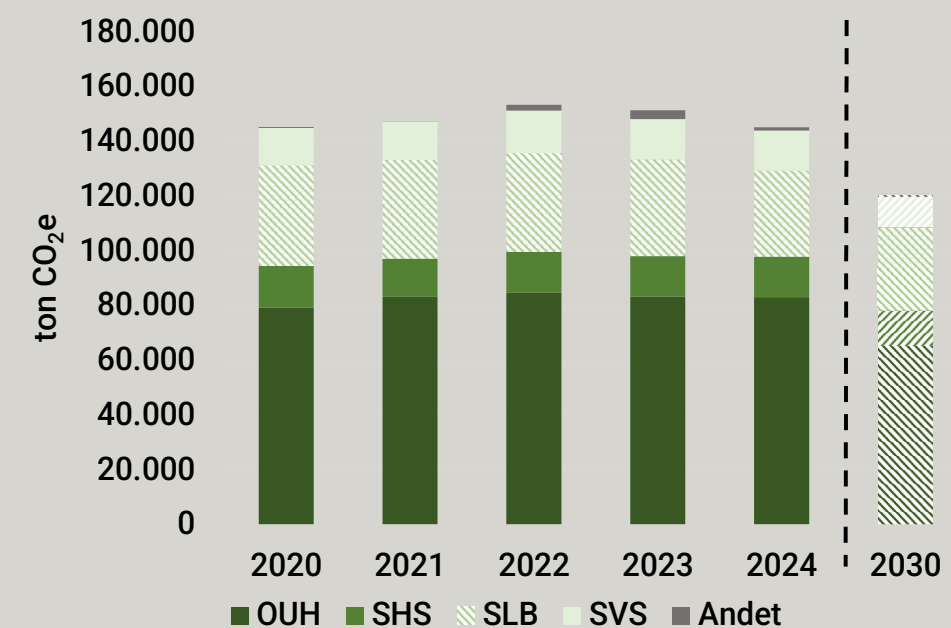
Region Syddanmark arbejder løbende på de forskellige indsatser, og det er endnu ikke muligt at opgøre konkrete reduktioner forbundet med ovenstående indsatser.

Lægemedler

Klimabelastningen fra lægemidler omfatter de udgifter, der er forbundet med indkøb af lægemidler. Beregningen inkluderer således ikke de direkte udledninger ved brug af f.eks. anæsthesigasser. Det samlede klimaaftryk fra regionens forbrug inden for lægemidler i 2024 var på ca. 145.000 ton CO₂e.

Klimabelastningen forbundet med lægemidler har ligget mere eller mindre stabilt de seneste år, og udledningen for 2024 ligger kun 90 ton lavere end i 2020. Figur 10 viser klimabelastningen for lægemidler over tid, fordelt på de forskellige enheder³.

Figur 10 - Klimabelastningen for lægemidler over tid, fordelt på de forskellige enheder.

³ Til beregningerne for lægemidler er der udelukkende blevet anvendt EXIOBASE kategorien "Medicinal Industri (DK)", som er en specifik branche regionerne har fået udarbejdet. Der arbejdes på at kvalificere branchefaktoren for medicinal industrien, samt undersøge mulighederne for at differentiere mellem forskellige lægemidler.

Bæredygtige lægemidler - Målsætning B:

CO₂e-belastningen fra øvrige lægemidler er reduceret med 10.500 tons CO₂e (ved omlægning af forbrug, herunder reduktion af spild og ændret forbrugsmønster).

Målsætningen i 2030 jf. delstrategi for lægemidler og medicinske gasser er at komme ned på 120.000 CO₂e. I delstrategien for lægemidler og medicinske gasser har regionen yderligere identificeret seks indsatsområder, der skal være med til at reducere klimabelastningen for lægemidler. De seks indsatsområder er:

1. Stop medicinspild
2. Spild på hospice
3. DANROAD
4. Fra spray til pulver inhalatorer
5. Låne medicin/puljerum
6. Fra drop til tabletter

Arbejdet med at reducere klimabelastningen for regionens forbrug af lægemidler sker i tæt samarbejde med Amgros, som er regionernes indkøbsenhed, når det gælder lægemidler. Amgros arbejder på at stille grønne krav til leverandørerne. Region Syddanmark arbejder løbende på de forskellige indsatser, og det er endnu ikke muligt at opgøre konkrete reduktioner forbundet med ovenstående indsatser.

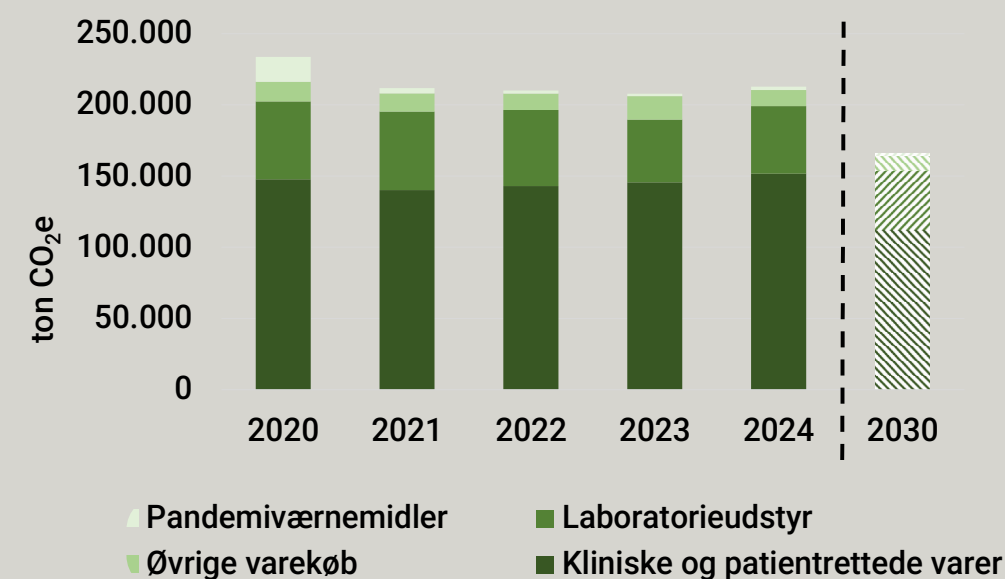
Kliniske og øvrige forbrugsvarer

Klimabelastningen fra kliniske og øvrige forbrugsvarer omfatter de udgifter, der er forbundet med indkøb af de produkter, der anvendes i forbindelse med eksempelvis operationer og andre behandlinger, patientens ophold på sygehuset, prøver og analyser. Det samlede klimaaftryk fra regionens forbrug af kliniske og øvrige forbrugsvarer i 2024 var på ca. 213.000 ton CO₂e.

Dette tal er en anelse lavere end i baselineåret 2020, hvor udledningen for kliniske og øvrige forbrugsvarer var på omkring 234.000 ton CO₂e. Figur 11 viser klimabelastningen for kliniske og øvrige forbrugsvarer over tid, fordelt på forskellige udbudskategorier⁴.

Næsten 2/3 af faldet i klimabelastning siden 2020 skyldes en reduktion i forbruget af pandemiværnemidler. Grundet Covid-19 pandemien lå denne udbudskategori relativt højt i 2020 sammenlignet med andre år.

Figur 11 - Klimabelastningen for kliniske og øvrige forbrugsvarer over tid, fordelt på de forskellige udbudskategorier

⁴ Til beregningerne for kliniske og øvrige forbrugsvarer er der primært blevet anvendt EXIOBASE kategorien "Medical, precision and optical instruments, watches and clocks", og den gennemsnitlige CO₂-udledning pr. krone for den branche.

Kliniske og øvrige forbrugsvarer

Målsætning B:

Region Syddanmark vil reducere CO2e-udledningerne fra forbrug med 2% gennem skift fra engangs- til flergangsprodukter.

Kliniske og øvrige forbrugsvarer

Målsætning C:

Region Syddanmark vil reducere CO2e-udledningerne fra forbrug med 17% gennem lagerstyring og minimering af spild.

I delstrategien Kliniske og øvrige forbrugsvarer fra 2024, har regionen peget på tre overordnede indsatsområder, der skal være med til at reducere klimabelastningen for forbrugsvarer frem mod 2030. De tre indsatsområder er:

1.

Stille grønne krav til leverandøren
2.

Skift fra engangs- til flergangs produkter
3.

Reduceret forbrug gennem minimering af spild og optimeret lagerstyring

For at monitorere på fremgang inden for forbrugsvareområdet, arbejdes der med, hvordan udviklingen i forbruget af disse produkter kan følges. Produkterne kan inddeles i to grupper. Den ene gruppe indeholder de produkter, hvor der er identificeret en mulighed for at minimere forbruget. Oversigten herfor kan ses i Tabel 2, samt hvad udviklingen af forbruget har været i 2024 ift. 2020.

Tabel 2 - Oversigt over de produktgrupper, hvor Region Syddanmark arbejder med at reducere forbruget, samt udviklingen i forbrug fra 2020-2024.

	Baseline 2020 (stks udleveret)	Udvikling i forbrug 2020-2024	Målsætning ift. baseline
Lejepapir*	2.355.010	-30%	90% reduktion i forbrug i 2025
Undersøgelseshandsker	47.394.662	-25%	35% reduktion i forbrug i 2025
Sengeovertræk/støvhætter	37.250	-35%	50% reduktion i forbrug i 2026

*Lejepapir er angivet i antal meter udleveret, i stedet for stks.

Det varierer, hvordan omlægning til flergangsprodukter går for de ovenstående produktgrupper. Nogle af de produktgrupper, hvor det går godt, er engangsservice (eksl. madbeholdere), varmekapper, stiklagner samt engangsnyrebakker. Alle produktgrupperne angivet i Tabel 2 og 3 er nogle, hvor sygehusene aktivt arbejder med at reducere og/eller omlægge forbruget.

Tabel 3 - Oversigt over de produktgrupper, hvor Region Syddanmark arbejder med at overgå til flergangsløsninger, samt reduktionen i forbrug fra 2020 til 2024.

	Baseline 2020 (stks udleveret)	Udvikling i forbrug 2020-2024
Engangsservice (madbeholdere)	3.597.857	6%
Engangsservice (service, undtaget tudkopper)	15.409.835	-17%
Sugestykker	1.106.761	10%
OP-huer	972.922	5%
Varmekapper	37.660	-21%
Sejl til forflytning	15.352	1%
Stiklagner	126.970	-20%
Sakse	54.259	-2%
Pincetter	16.626	4%
Sutureringssæt og suturfjernelsessæt	33.961	-6%
Fødesæt	5.040	95%
Skiftesæt	57.797	-9%
Engangsnyrebakker	593.481	-27%
Engangstudkopper	311.216	-7%

Udover de produktgrupper, der er angivet her, er der flere i pipeline, som forventes at igangsættes i løbet af 2025. Derudover er det vigtigt, at der fremover holdes øje med muligheder for at skifte de produkter, hvor der på nuværende tidspunkt ikke er et flergangsalternativ tilgængeligt. På trods af at flergangsprodukter generelt set forventes at have en betydeligt lavere klimabelastning end engangsprodukter, vil der også være engangsprodukter, der hverken kan eller bør skiftes til flergangs. Det drejer sig om produkter, hvor det ikke er hygiejnemæssigt forsvarligt, f.eks. produkter der bruges inden i kroppen.

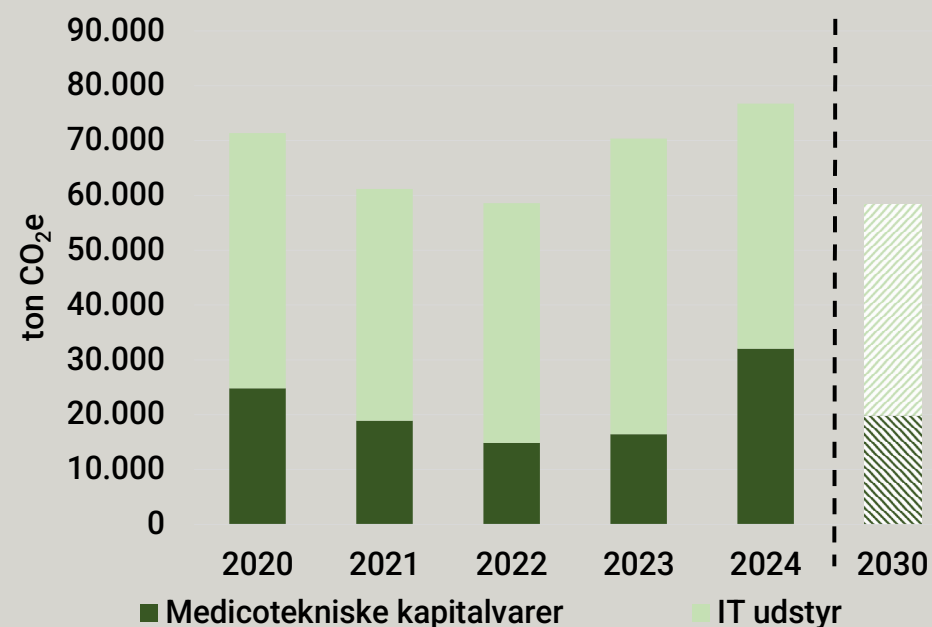
For de produkter som skal overgå til flergangsprodukter, er det på nuværende tidspunkt vanskeligt at konkludere på udviklingen i den samlede klimabelastning, da flergangsalternativet ikke er medtaget i oversigten. Variationen i omlægningen til flergangsprodukter kan skyldes, at det er forskelligt, hvornår indsatserne er påbegyndt, og dermed hvor længe sygehusene har arbejdet med dem. Der arbejdes på at udarbejde konkrete CO2e-beregninger for alle ovenstående produkter, så det er muligt at se, hvordan reduktion i forbruget påvirker Region Syddanmarks klimaregnskab.

IT og medicoteknik

Klimabelastningen fra IT og medicoteknik omfatter de udgifter, der går til indkøb af både udstyr og services indenfor både IT og medicoteknikområdet. Det samlede klimaaftryk fra regionens forbrug inden for IT og medicoteknik i 2024 var på ca. 76.700 ton CO₂e.

Klimabelastningen for IT og medicoteknik har indtil 2022 være faldende, men er igen steget lidt i de seneste år, særligt på medicoteknikområdet. Klimabelastningen for medicoteknisk udstyr ligger alene ca. 7.200 ton CO₂e højere i 2024 end i baselineåret. Dette afspejler en øget investering i medicoteknisk udstyr i 2024. Figur 12 viser klimabelastningen for IT og medicoteknik over tid⁵.

Figur 12 - Klimabelastningen for IT-udstyr og medicotekniske kapitalvarer over tid

⁵ Til beregningerne for IT og medicoteknik er der primært blevet anvendt EXIOBASE kategorierne "Computer and related services" samt "Medical, precision and optical instruments, watches and clocks", og de gennemsnitlige CO₂-udledning pr. krone for de brancher.

Medico og IT

Målsætning B:

Region Syddanmark vil reducere CO₂e-udledningen fra medicoteknisk apparatur med 8% af baseline 2020.

Medico og IT

Målsætning C:

Region Syddanmark vil reducere CO₂e-udledningen fra IT-udstyr med 6% af baseline 2020.

Der er en generel forventning om, at både indkøb af IT-udstyr og medicotekniske apparaturer fortsat vil stige frem mod 2030. Dette skyldes til dels en forventning om øget digitalisering i Region Syddanmark jf. digitaliseringsstrategien, og dels at der skal købes en masse nyt udstyr i forbindelse med indrykningen på Nyt OUH.

I delstrategien for Medicoteknik og IT vedtaget i 2025, arbejdes der for at reducere klimabelastningen fra området til trods for den forventede stigning i forbrug. Der vil blive arbejdet med følgende indsatser:

1. Stille grønne krav til leverandøren: Dette indebærer fokus på tilbagetagningsaftaler, samt genbrug og genanvendelse af materialer efter endt brug.
2. Reducere CO₂e-udledningerne fra medicoteknisk apparaturer: Dette skal gøres ved at begrænse overgangen fra flergangs- til engangsudstyr, forøge levetiden på apparaturer, samt optimere udnyttelsen af regionens beholdning af medicotekniske apparaturer.
3. Reducere CO₂e-udledningerne fra IT-udstyr: Dette skal gøres ved at optimere levetiden på beholdningen af IT-udstyr samt reducere og optimere forbruget af datalager.

Region Syddanmark arbejder løbende på de forskellige indsatser, og det er endnu ikke muligt at opgøre konkrete reduktioner forbundet med ovenstående indsatser.

Andet indkøb

Udover ovenstående områder er der omkring 17-20% af regionens indkøb hvert år, der ikke er inkluderet i nogen delstrategi. Dette indebærer primært tjenesteydelser, herunder især sundhedsydelser. I 2024 lå klimabelastningen for denne kategori på 140.000 ton CO2e. Denne kategori svinger en del fra år til år og var i 2024 således lidt højere end i 2020, hvor den lå på 128.000 ton CO2e.

Denne kategori bliver der ikke aktivt arbejdet med i nogen af delstrategierne, da ydelserne sker gennem andre ikke-regionale aktører. Dog bliver der i forbindelse med regionens indkøbspolitik generelt arbejdet med omstillingen til en mere cirkulær økonomi ved at stille grønne krav i udbud, også på tjenesteydelsesudbud. Grønne krav i udbud kan omhandle flere forskellige elementer. Det kan være specifikke krav til produktet eller krav om mere generelle ting, såsom krav til transport eller kvaliteten af tilgængelig data for den varer og eller tjeneste, der bliver leveret. Kravene er med til at påvirke markedet i en grønnere retning. Udviklingen i antal grønne krav, som regionen har stillet i udbud med kontraktstart i 2021 til 2024, kan ses i Tabel 4.

Tabel 4 viser, at regionen er blevet bedre til at stille grønne krav i udbud over de sidste fire år, især inden for kategorien 'Produkt' og 'Emballage'. Kategorien 'Produkt' indeholder krav om miljømærker, materialetype, brug af genanvendte materialer og levetidsforlængelse af produktet. Kategorien 'Emballage' indeholder krav om mindre emballage og mere bæredygtige materialer. Derudover er der i 2024 også kommet en del krav ift. logistik/transport, som primært omhandler last-mile transport, altså det sidste transportled i leverandørkæden, hvor produktet fragtes fra producenten til regionen. Disse omfatter f.eks. krav om at undgå flytransport og krav til de køretøjer, der anvendes til at udføre opgaven.

I 2024 har der været grønne krav i 13 udbud i alt. Dette er en forøgelse i forhold til 2023, hvor der var sat krav i fem forskellige udbud. Der er stillet færre krav i 2024 end i 2023, da der har været et øget fokus på at stille krav, der hvor det giver mest værdi ift. bæredygtighed.

Tabel 4 - Antal grønne krav i udbud.

Grønne krav til	2021	2022	2023	2024
Brugsfase		2		4
Data		2	1	
Emballage	1	20	18	21
Logistik/transport		1	6	11
Produkt	2	24	54	20
Produktion		2	3	1
End of life				5
Andet			2	4
I alt	3	51	84	66

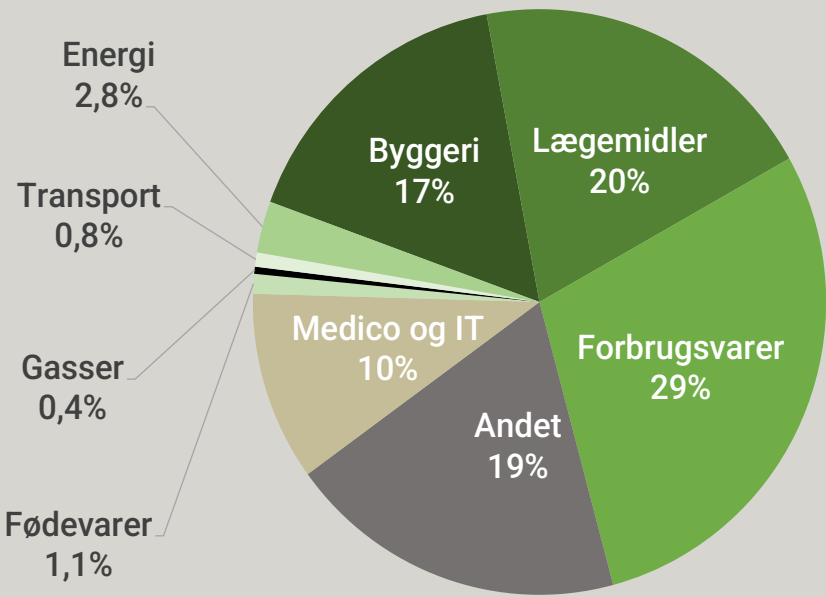
Konklusion

Med udgangspunkt i de resultater, der er blevet præsenteret her i rapporten, er det samlede klimaaftryk fra Region Syddanmark opgjort til 733.000 ton CO2e i 2024. Sammenlignet med 2020, er klimaregnskabet for regionen således næsten 6,5 % lavere i 2024, svarende til ca. 51.000 ton CO2e. Dog skal det bemærkes at det samlede klimaregnskab i 2024 ligger højere end i 2023 med ca. 5%.

Figur 13 viser det samlede klimaregnskab for Region Syddanmark, og hvordan det fordeler sig på regionens aktiviteter i 2024. Ud af den samlede reduktion på 51.000 ton CO2e, kan omkring 6.200 ton CO2e tilskrives resultaterne for energi, transport, fødevarer samt direkte udledninger fra klimagasser. Denne del af afrapporteringen er baseret på fysiske enheder, hvilket betyder at det er muligt at se direkte i ændringer i forbruget.

De resterende 44.800 ton CO2e kommer som følge af mindre aktivitet inden for byggeri og vedligehold, og mindre forbrug af pandemiværnemidler. De sidste procenter skal findes inden for flere forskellige indkøbskategorier. Denne del af forskellen i klimabelastningen fra regionens aktivitet, forventes at svinge en del fra år til år, som følge i udsving af priser, budgetter, inflation mm. Og det kan ses at der generelt har været en stigning i forbruget siden 2023. Derfor er det vigtigt, at der kommer et større fokus på at følge de konkrete handlinger, der bliver igangsat i regionen i regi af de seks delstrategier. Dette arbejde er påbegyndt, og skal intensiveres i løbet af de næste par år, for at medvirke til at give en bedre indikation af om regionen bevæger sig i den rigtige retning ift. at indfri målsætningen på mindst 35 % reduktion i 2030.

Figur 13 - Samlet klimaregnskab for Region Syddanmark 2024

Grøn omstilling 2024
Udarbejdet af Region Syddanmark,
Center for grøn omstilling
Damhaven 12, 7100 Vejle
Tlf. 2498 8383

Region Syddanmark

www.regionyddanmark.dk

